

OPIOIDIKORVAUSHOITOA TOTEUTTAVIEN YKSIKÖIDEN VERKOSTO

Vanhan Innokylän Työskentelyosion kansiot (linkit tekstissä)

- **SUOMESSA TOTEUTETTAVAN OPIOIDIKORVAUSHOIDON KÄYTÄNTÖJÄ KOSKEVIA ARTIKKELEITA**
- **OPIOIDIKORVAUSHOITON LIITTYVIÄ TOIMINTAMALLEJA**
- **KOTIMAISIA OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA VÄITÖSKIRJOJA**
- **KOTIMAISIA OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA TUTKIMUKSIA TAI SELVITYKSIÄ**
- **KOTIMAISIA OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA OPINNÄYTETÖITÄ**
- **KOTIMAISIA OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA JULKAISTUJA OHJEISTUKSIA TAI KÄSIKIRJOJA**
- **KANSAINVÄLISIÄ OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA TUTKIMUKSIA**
- **KANSAINVÄLISIÄ OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA OHJEITA TAI KÄSIKIRJOJA**

SUOMESSA TOTEUTETTAVAN OPIOIDIKORVAUSHOIDON KÄYTÄNTÖJÄ KOSKEVIA ARTIKKELEITA

Opioidikorvaushoidon toteuttaminen on tasapainoilua

Aalto Mauri. [Opioidikorvaushoidon toteuttaminen on tasapainoilua](#). Fimea 1/2015. Artikkelii opioidiriippuvuuden korvaushoidon toteuttamisessa tarvittavasta tasapainoilusta valvonnan ja luottamisen välillä.

Diversion of opioid maintenance treatment medications and predictors for diversion among Finnish maintenance treatment patients

Essiina Launonen, Hannu Alho, Elina Kotovirta, Isla Wallace ja Kaarlo Simojoki: [Diversion of opioid maintenance treatment medications and predictors for diversion among Finnish maintenance treatment patients](#). The International Journal of Drug Policy 2015.

OPIOIDIKORVAUSHOITON LIITTYVIÄ TOIMINTAMALLEJA

Kehräämö - Vieroitusoireisen vastasyntyneen lääkehoito yhdessä perheensä kanssa	
Lyhyt kuvaus	Vieroitusoireisen vastasyntyneen lääkevieroitus, seuranta ja hoito ympärivuorokautisesti yhdessä perheensä kanssa lastensuojelun yksikössä. Tarkoituksena varhaisen kiintymyssuhteen mahdollistaminen ja vanhemmuuden tiivis tukeminen.
Asiasanat	päihdeongelmaiset, korvaushoito, vieroitusoireyhtymä, vastasyntyneet, perhehoitotyö, innopalkintoehdokas
Kehittäjät	Johanna Mällinen, sairaanhoitaja, Päiväperho, Tuija Forsberg, Päiväperhon johtaja, Teija Sarna, Päiväperho, kriisiosaston osastonhoitaja, Maria Päivänen, Tampereen kaupunki, sosiaalipalvelupäällikkö, Taru Kuosmanen, Tampereen kaupunki, tilaajapäällikkö
Kehittämisen vaihe	Käynnissä
Käytännön ylläpitäjä	ristiina.sirkka
Lisätiedot	Kehräämön käytännön kehittämisen ideologia on ollut alusta saakka avoimuus ja tiivis yhteistyö eri tahojen kanssa. Organisaatiossa saimme PSHP:n toimialueelta 4 luottamuksen lähteä kehittämään Suomessa uraa uurtavaa työtä, missä vieroitusoireisen vauvan lääkehoito puretaan kuntatason yksikössä Päiväperhossa. Avoimuus tiedottamisessa on ollut alusta lähtien itsestään selvyys myös Päiväperhon sisäisessä organisaatiossa. Kehräämöstä on puhuttu lähinnä Tampereella, mutta kehittäjä on ilmoittautunut Sairaanhoitajapäiville 2014 puhumaan aiheesta. Kehräämön kehittäjä on ilmoittanut toimintamallin nyt myös Inno-kilpailuun. Kehräämö-mallista on kerrottu myös kohderyhmille, yhteistyökumppaneille ja alan opiskelijoille. Toimintamallista ollaan oltu todella kiinnostuneita myös muualla Suomessa. Toimintamalli on kopioitavissa muihinkin kaupunkeihin. Toimintamalli on ainutlaatuinen kehittämishanke Suomessa ja uusi, rohkea ja innovatiivinen toimintatapa.

Kehräämö - Vieroitusoireisen vastasyntyneen lääkevieroitus ja hänen perheensä hoito	
Lyhyt kuvaus	Vieroitusoireisen vastasyntyneen lääkevieroitus, seuranta ja hoito ympärivuorokautisesti yhdessä perheensä kanssa lastensuojelun yksikössä. Tarkoituksena varhaisen kiintymyssuhteen mahdollistaminen ja vanhemmuuden tiivis tukeminen.
Asiasanat	päihdeongelmaiset, korvaushoito, vieroitusoireyhtymä, vastasyntyneet, perhehoitotyö
Kehittäjät	Johanna Mällinen, sairaanhoitaja, Päiväperho, Tuija Forsberg, Päiväperhon johtaja, Teija Sarna, Päiväperho, kriisiosaston osastonhoitaja, Maria Päivänen, Tampereen kaupunki, sosiaalipalvelupäällikkö, Taru Kuosmanen, Tampereen kaupunki, tilaajapäällikkö
Kehittämisen vaihe	Käynnissä
Käytännön ylläpitäjä	Jona74

KOTIMAISIA OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA VÄITÖSKIRJOJA

Abuse and fatal poisonings involving prescription opioids. Revelations from postmortem toxicology.

Häkkinen Margareeta (2015) [Abuse and fatal poisonings involving prescription opioids. Revelations from postmortem toxicology.](#) Väitöskirjassa tutkittiin laajaan aineistoon perustuen kuolemanjälkeisiä opioidipitoisuuksia ja kehitettiin tunnusmerkkejä, joita voidaan hyödyntää oikeuslääketieteessä kuolinsyyn määrittämisessä. Kliinisessä potilastyössä tuloksista on hyötyä opioidien käyttäjien turvallisen lääkehoidon edistämiseksi, kun tiedetään, minkälaisia erityispiirteitä päihdekäyttöön liittyy ja kuinka sitä voidaan laboratoriomenetelmin tutkia.

Kuolemaan johtaneet opioidimyrkytykset olivat pääosin tapaturmaisia useiden aineiden aiheuttamia sekamyrkytyksiä, joissa oli mukana bentsodiatsepiineja, gabapentinoideja ja muita keskushermostoon rauhoittavasti vaikuttavia lääkeaineita. Buprenorfiini- ja metadonilöydökset liittyivät vahvasti aineiden päihdekäyttöön, ja näiden aineiden kuolemanjälkeiset pitoisuudet veressä olivat myrkytyksissäkin pääasiassa ns. hoidollisella viitealueella antoreitin ollessa määräävämpi tekijä. Heikkojen opioidien tramadolin ja kodeiinin pitoisuudet veressä olivat viitealueen yläpuolella sekä väärinkäyttötapauksissa että myrkytyksissä. Tramadolin päihdekäyttö oli yleistä, mutta oksikodonin, fentanyylin ja kodeiinin päihdekäyttö oli vähäisempää. Pregabaliinin ja gabapentiinin väärinkäyttö liittyi vahvasti opioidien päihdekäyttöön. Buprenorfiinihoidossa pääasiallisesti käytetyn naloksonin ja buprenorfiinin yhdistelmävalmisteen päihdekäyttöä tutkittiin mittaamalla korvaushoitopotilaitten virtsanäytteiden buprenorfiini- ja naloksonipitoisuuksia. Mittausten ja taustatietojen perusteella kehitettiin virtsan naloksonipitoisuuteen perustuvat tunnusmerkit, joiden avulla pyrittiin erottamaan yhdistelmävalmisteen asianmukainen käyttö suonensisäisestä väärinkäytöstä. Yhdistelmävalmisteen väärinkäyttöä todettiin useissa kuolemantapauksissa, ja se osoittautui jopa vaarallisemmaksi kuin pelkän buprenorfiinin väärinkäyttö.

Cognitive function in opioid substitution treated patients - Associations with drug treatment variables

Rapeli Pekka (2014) [Cognitive function in opioid substitution treated patients - Associations with drug treatment variables.](#) Väitöstutkimuksen tulokset hälventävät korvaushoitoon liittyviä pelkoja heikoista kuntoutumisen mahdollisuuksista. Opioidiriippuvuuteen korvaushoitoa saaneiden suoriutuminen havaittiin varsin vakaaksi – tiedonkäsittelyn tulokset ylsivät lähelle korvaushoitoa saamattoman verrokkiryhmän tasoa. Tutkimus kannustaa opioidilääkitystä korvaushoitona käyttäviä normaaleihin koulutuksiin ja työpaikkoihin.

Buprenorphine: features of abuse and methods for improving unobserved dosing in opioid substitution treatment

Uosukainen Hanna (2014). [Buprenorphine: features of abuse and methods for improving unobserved dosing in opioid substitution treatment.](#) Väitöstutkimuksessa havaittiin, että buprenorfiinin väärinkäytön takia hoitoon hakeutuminen on lisääntynyt Suomessa. Buprenorfiini on opioidi, jota käytetään kipulääkkeenä sekä opioidiriippuvuuden korvaushoidossa. Pistäminen ja päivittäinen käyttö sekä sosiaaliset ongelmat olivat yleisiä buprenorfiinin väärinkäyttäjillä.

Tutkimuksessa selvitettiin myös mahdollisuuksia kehittää valvomatonta lääkkeenottoa osana opioidikorvaushoitoa ja korvaushoitolääkkeenä käytettävän buprenorfiini-naloksoni - yhdistelmävalmisteen toimittamista suomalaisista avoapteekeista. Elektroniset lääkehoidon seurantalaitteet paransivat yhdistelmävalmisteen kotiannostelun turvallisuutta, mutta niiden tehosta estää lääkkeen välittämistä katukauppaan ei saatu näyttöä. Ensimmäiset kokemukset yhdistelmävalmisteen toimittamisesta apteekeista olivat positiivisia, mutta apteekkitoimitus oli kuitenkin vielä pienimuotoista verrattuna tilanteeseen ulkomailla.

Improving maintenance treatment of opiate addiction: clinical aspects

Simojoki Kaarlo (2013). [Improving maintenance treatment of opiate addiction: clinical aspects](#). Tutkimuksessa selvitettiin sellaisten kliinisten menetelmien tai toimintatapojen käyttöä korvaushoidossa, jotka saattavat vähentää lääkkeiden väärinkäyttöä, pienentää henkilöressurssien tarvetta, parantaa potilaiden hoitoon sitoutumista ja kohentaa hoidon tuloksellisuutta. Ensimmäisessä osatyössä selvitettiin aiheuttaako siirtyminen mono-buprenorfiinista buprenorfiini-naloksoniin potilaille haittavaikutuksia ja vaikuttaako se potilaiden hoitoon sitoutumiseen. Toisessa osassa selvitettiin, vaikuttaako buprenorfiinitabletin murskaaminen annostelun yhteydessä vaikuttaa mono-buprenorfiinin imeytymiseen (seerumitasoon) ja kliiniseen tehoon. Kolmannessa osatyössä selvitettiin sitä, vaikuttaako virtsaseulojen ottaminen ilman valvontaa ja uudenlaista merkkiainetta käyttäen potilaiden hoitomyöntyvyyteen sekä henkilökunnan resurssien käyttöön.

Hallinnan näkökulmia huumeriippuvuuden hoitoon Suomessa 1965-2005

Selin Jani (2011). [Hallinnan näkökulmia huumeriippuvuuden hoitoon Suomessa 1965-2005](#). Huumeriippuvuuden hoito muuttui viime vuosituhaten vaihteessa, kun lääkkeellisistä korvaushoidoista tuli keskeinen osa huumeriippuvuuden hoitoa. Jani Selin tarkastelee tutkimuksessaan sitä, minkälaisesta muutoksesta on ollut kyse hoitomenetelmien ja huumeriippuvuutta koskevan asiantuntijatiedon näkökulmasta.

KOTIMAISIA OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA TUTKIMUKSIA TAI SELVITYKSIÄ

Miten opioidikorvaushoidossa olevat eroavat muista päihdeasiakkaista?

Mäkelä, Partanen, Alho, Kuussaari: [Miten opioidikorvaushoidossa olevat eroavat muista päihdeasiakkaista?](#) Lääkärilehti 9/2019 vsk 74 s. 545 - 549. Vuoden 2015 päihdetapauslaskennan 10 844 päihde-ehdoisen asioinnin asiakkaat luokiteltiin vertailua varten opioidikorvaushoidossa oleviin, muihin opioidien käyttäjiin ja muihin päihdeasiakkaisiin. Päihdeasioinneista 1 585 koski korvaushoitoa. Korvaushoidossa olevat ja muut opioidien käyttäjät olivat muita päihdeasiakkaita nuorempia ja heidän päihdeidenkäyttönsä oli rankempaa. Korvaushoitolääkkeen jakoa lukuun ottamatta potilaat saivat palveluja vähemmän kuin muut päihdeiden vuoksi asioivat. Päihdetapauslaskenta tavoittaa korvaushoitopotilaat kohtalaisen hyvin. Heidän elämäntilanteensa näyttää olevan jossain määrin vakiintuneempi kuin muiden opioidien käyttäjien, mahdollisesti hoidon ansiosta.

Opioidikorvaushoito on laajentunut ja monimuotoistunut

Partanen, Alho, Forsell, Kotovirta, Kuussaari, Mäkelä, Rönkä, Selin, Vormaa. [Opioidikorvaushoito on laajentunut ja monimuotoistunut.](#) (myös pdf). Suomen Lääkärilehti 50-52/2017 vsk 72. Hoidossa oli vuoden 2015 marraskuun lopussa yhteensä 3 329 potilasta, heistä 3 293 korvaushoidossa. Kokonaismäärä oli kasvanut 36 % vuodesta 2011. Lääkehoitomuotojen jakauma oli lähes sama kuin 2015: buprenorfiini-naloksoniyhdistelmävalmiste 62 %, metadoni 37 % ja pelkkä buprenorfiini 2 %. Potilaista oli kuntouttavassa korvaushoidossa 64 % ja haittoja vähentävässä 28 %. Apteekkisopimuksella lääkkeensä haki 7 %. Terveyskeskuksissa opioidikorvaushoidossa olevien suhteellinen osuus ei näytä lisääntyneen, vaikka niissä toteutettavan korvaushoidon tavoitteet ovat monimuotoistuneet. Hoito painottuu päihdehuollon erityispalveluihin. Erikoissairaanhoidossa potilaiden absoluuttinen määrä näyttää vähentyneen, samalla kun potilaiden kokonaismäärä on kasvanut. Muutos voi kertoa muiden yksiköiden osaamisen lisääntymisestä tai säästöpainneiden vuoksi potilaiden ohjaamisesta muihin, alemmilla kustannuksilla toteutettaviin palveluihin. Koska psykiatrinen samanaikaissairastavuus on näillä potilailla hyvin yleistä, erikoissairaanhoidon käytön vähenemisen riskinä voi olla samanaikaisten psykiatristen häiriöiden hoidon heikkeneminen. Hoitoyksikkötyyppien välillä tapahtuneissa muutoksissa voi olla osin kyse myös organisaatiomuutoksista.

Huumeiden oheiskäyttö opioidikorvaushoidossa Turussa ja Jyväskylän seudulla

Kaipiainen E, Lamminen S, Niemelä S. [Huumeiden oheiskäyttö opioidikorvaushoidossa Turussa ja Jyväskylän seudulla.](#) Suomen Lääkärilehti 8/2016 vsk 71. Tutkimuksessa vertailtiin Turun kaupungin ja Jyväskylän seudun opioidikorvaushoitopotilaiden huumeiden käyttöä edeltävien 12 kuukauden aikana heidän oman ilmoituksensa perusteella. Oheiskäyttö oli Turussa yleisempää kuin Jyväskylässä. Päätelmissä todetaan mm. se, että jatkossa olisi tärkeä tutkia tarkemmin paikkakuntakohtaisia eroja korvaushoitokäytännöissä ja korvaushoidon tuloksellisuudessa.

Opioidikorvaushoito voi mahdollistaa työllistymisen

Laine, P, Annila R (2015) [Opioidikorvaushoito voi mahdollistaa työllistymisen](#). Yhteiskuntapolitiikka 80:3, 273-277. Tutkimuksessa selvitettiin erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja perusterveydenhuollon yhteistyön tuloksia 47 potilaan opioidikorvaushoidossa OYS Psykiatrian klinikan ja Oulun ympäristökuntien alueella. Moniammatillisessa ja tarpeenmukaisessa kuntoutuksessa on tarvittu niin rajojen asettamista kuin terapeuttisen yhteistyösuhteen rakentamista. Buprenorfiini-naloksoni -yhdistelmän lähes yksinomainen käyttö perustui potilaiden valinnanvapauteen. Vaikeaongelmaisista potilaista kolmannes (38 %) saatiin vuodessa työllistettyä joko vapaille markkinoille tai kuntouttavaan työhön ja kahdessa yli puolet (56 %). Osan kohdalla pysyminen pois aktiivisesta huumeakaupasta on jo riittävä tulos.

Opioidikorvaushoito Suomessa ja muissa Pohjoismaissa

Selin J, Perälä R, Stenius K, Partanen A, Rosenqvist P, Alho H. [Opioidikorvaushoito Suomessa ja muissa Pohjoismaissa](#). Korvaushoito on kaikissa Pohjoismaissa kiinteä osa kansallisia huumehoitojärjestelmiä, mutta hoidon kattavuus ja hoitokäytännöt vaihtelevat. Suomessa kattavuus näyttäisi olevan heikompaa kuin muissa Pohjoismaissa. Korkein hoitokynnys ja matalin hoidosta poistamisen kynnykset ovat Ruotsissa. Hoidon vaikuttavuuden kannalta merkityksellisiä ovat sekä hoitokäytännöt että käyttökulttuuri, käyttäjien taustat ja muut sosiaaliset olosuhteet. Suomessa kansallisen kattavan tiedonkeruujärjestelmän luominen olisi hyödyllistä korvaushoidon hyötyjen ja haittojen arvioinnin ja hoitojen kehittämisen kannalta.

Past-year gambling behaviour among patients receiving opioid substitution treatment

Castrén S, Salonen AH, Alho H, Lahti T, Simojoki K (2015) [Past-year gambling behaviour among patients receiving opioid substitution treatment](#). Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy 10, 4. Published online ahead of print, doi:10.1186/1747-597X-10-4. Vuonna 2014 tehdyssä tutkimuksessa oli mukana 244 suomalaista opioidikorvaushoidossa olevaa. Opioidikorvaushoidossa olevilla arveltiin olevan muuta väestöä enemmän ongelmapelaamista, minkä vuoksi ongelmapelaamiseen tulisi kiinnittää huomiota niin hoidon tarpeen arvioinnin kuin hoidon osana.

Korvaushoitolääkkeiden katukauppaa

Korvaushoitolääkkeiden katukauppaa koskevan THL:n tutkimuksen tuloksia: ks. HS:n artikkeli 8.3.2014, jossa yleiskuvaus tutkimuksesta. Ks. Launonen Essiina Oheiskäyttö opioidikorvaushoidossa. Itä-Suomen yliopisto 2013. Lataa teos pdf-tiedostona. Pysyvä linkki julkaisuun: https://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20131089/urn_nbn_fi_uef-20131089.pdf

Opioidiriippuvuuden lääkkeellinen vieroitus- ja korvaushoito Suomessa

Partanen A, Vormaa H, Alho H, Leppo A: [Opioidiriippuvuuden lääkkeellinen vieroitus- ja korvaushoito Suomessa](#) (pdf 559 kt) on ilmestynyt Suomen Lääkärilehdessä 7/2014: 49–54. Artikkelissa kuvataan vuonna 2011 STM:n ja THL:n yhteistyössä tekemän selvityksen tulokset.

Buprenorfiinin väärinkäyttöä Suomessa koskeva seurantatutkimus

Uosukainen ym. 2013: Buprenorfiinin väärinkäyttöä Suomessa koskeva seurantatutkimus, ks. Uosukainen, H ; Kauhanen, J; Voutilainen, S ; Fohr, J; Paasolainen, M; Tiihonen, J ; Laitinen, K ; Onyeka, IN; Bell, JS (2013) [Twelve-year trend in treatment seeking for buprenorphine abuse in Finland](#). DRUG AND ALCOHOL DEPENDENCE 127 (1-3), 207-214. DOI:10.1016/j.drugalcdep.2012.07.002

Buprenorfiinin väärinkäyttäjien kuolleisuutta koskeva tutkimus

Buprenorfiinin väärinkäyttäjien kuolleisuutta koskeva tutkimus, ks. H Uosukainen, J Kauhanen, J. S Bell, K Ronkainen, J Tiihonen, J Föhrh, I N. Onyekab, & M Korhonen (2013) [Mortality among clients seeking treatment for buprenorphine abuse in Finland](#). Drug and Alcohol Dependence 133 (2013) 391– 397. <http://dx.doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2013.06.022>

Sähköisen buprenorfiini-annostelijan käytöstä korvaushoidossa Suomessa

Uosukainen ym. 2013: Sähköisen buprenorfiini-annostelijan käytöstä korvaushoidossa Suomessa. H Uosukainen, H Pentikäinen & U Tacke (2013) [The effect of an electronic medicine dispenser on diversion of buprenorphine-naloxone—experience from a medium-sized Finnish city](#). Journal of Substance Abuse Treatment 45 (2013) 143–147. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jsat.2013.01.003>

Suomalaisia opioidikorvaushoidon seurantatutkimuksia koskeva suomenkielinen yhteenvetoartikkeli

Selin 2013: Suomalaisia opioidikorvaushoidon seurantatutkimuksia koskeva suomenkielinen yhteenvetoartikkeli, ks. Selin, Jani. Mikä vaikutus? Korvaushoidon seurantatutkimukset kertovat. Tiimi 2/2013

Opioidihoidossa olevien huume- ja omaisuusrikollisuuden vähenemistä kuvaava tutkimus

Vorma ym. 2013: Opioidihoidossa olevien huume- ja omaisuusrikollisuuden vähenemistä kuvaava tutkimus, ks. Vorma, Helena & Sokero, Petteri & Aaltonen, Mikko & Turtiainen, Saija & Hughes, Lorine A. & Savolainen, Jukka. [Participation in opioid substitution treatment reduces the rate of criminal convictions](#): Evidence from a community study. Addictive Behaviours 2013;38(7):2313-2316.

Opioidihoidossa olevien vs. terveysneuvontapisteissä käyneiden kuolleisuus

Aalto ym. 2011: Opioidihoidossa olevien vs. terveysneuvontapisteissä käyneiden kuolleisuus, ks. Aalto, Mauri & Visapää, JP & Halme, JT & Fabritius, Carola & Salaspuro, Mikko. [Effectiveness of \[PA1\] buprenorphine maintenance treatment as compared to a syringe exchange program among buprenorphine misusing opioid-dependent patients](#). Nordic Journal of Psychiatry 2011;65(4):238—243

KOTIMAISIA OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA OPINNÄYTETÖITÄ

Asiakkaiden kokemuksia opioidikorvaushoidosta ja hoitajien kokemuksia onnistuneesta hoitosuhteesta

[Asiakkaiden kokemuksia opioidikorvaushoidosta ja hoitajien kokemuksia onnistuneesta hoitosuhteesta](#). Eveliina Kari. Opinnäytetyö Kevät 2013 Hoitotyön koulutusohjelma Oulun seudun ammattikorkeakoulu.

Opioidihoito toipumisprosessin välivaiheena - hoidosta onnistuneesti irrottautuneiden kokemuksia kuntoutumisesta

[Opioidihoito toipumisprosessin välivaiheena - hoidosta onnistuneesti irrottautuneiden kokemuksia kuntoutumisesta](#). Sini Kankaanpää. Pro gradu -työ 2013. Sosiaalitieteiden laitos. Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto. Tutkimuksessa selvitettiin, millaisia kokemuksia korvaushoidosta onnistuneesti irrottautuneilla oli ollut toipumisprosessistaan, kuntoutumisen kannalta merkityksellisiä tekijöitä ja kuntoutumisen käännekohtia ja muodostettiin näiden pohjalta kuntoutumista kuvaava malli.

Haaveena normaali elämä

[Haaveena normaali elämä. Tutkielma opioidikorvaushoitopotilaiden hoitoa koskevista mielipiteistä, hoidon tavoitteista ja psykososiaalisesta tilanteesta](#). Teemu Kaskela. Pro gradu -työ 2011. Itä-Suomen yliopisto. Tutkielmassa tarkastellaan korvaushoidossa olevien potilaiden hoitoon ja yleisemmin elämään liittyviä tavoitteita, sekä heidän mielipiteitään korvaushoidosta.

KOTIMAISIA OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA JULKAISTUJA OHJEISTUKSIA TAI KÄSIKIRJOJA

Opioidikorvaushoidon käytännön opas

[Opioidikorvaushoidon käytännön opas](#) johdattaa opioidikorvaushoidon teemaan. Se sisältää hyödyllistä tietoa koko opioidikorvaushoidon prosessista - sen arviota harkittaessa, arviota tehtäessä, hoidon aikana sekä hoidon lopettamista harkittaessa. Opas on tarkoitettu ammattilaisten käyttöön, mutta avoimuuden ja läpinäkyvyyden vuoksi se on kaikkien luettavissa.

Opioidikorvaushoidon ohjeita

HYKS Psykiatria / Päihdepsykiatria (2016): Opioidikorvaushoidon ohjeita / HYKS Päihdepsykiatrian käytäntöjä. Versio 8.6.2016. (kts. erillinen liite)

Toipumisen käsikirja buprenorfiinihoidossa

[Toipumisen käsikirja buprenorfiinihoidossa](#). Alkuperäinen teos: Walter Ling M.D Opiate Dependence: Handbook for Recovery Using Buprenorphine Los Angeles Addiction Research Center (LAARC) Matrix-UCLA Addiction Medicine Services Käännös: Antti Holopainen 2000, täydennetty 2008 vastaamaan suomalaisia hoitokäytäntöjä ja viranomaissäännöksiä.

Retkahduksen ehkäisyn käsikirja

[Retkahduksen ehkäisyn käsikirja](#) (2008). Nils Holmberg & Marjo Aura Järvenpään sosiaalisairaala.

Retkahduksen ehkäisy – Katsaus Marlattin kognitiivis-behavioraaliseen malliin

[Retkahduksen ehkäisy – Katsaus Marlattin kognitiivis-behavioraaliseen malliin](#). Retkahduksen ehkäisy – Katsaus Marlattin kognitiivis-behavioraaliseen malliin M.E. Larimer, R. Palmer, G.A. Marlatt, Alcohol, research & health. 23:2, 151-160, 1999 Kääntänyt: Jussi Nissinen ja Nils Holmberg.

KOUKUSSA PIIKKIIN? Apua piikkiriippuvuudesta kärsiville

[KOUKUSSA PIIKKIIN?](#) Apua piikkiriippuvuudesta kärsiville. Outi Harju-Koskelin A-klinikasäätiö/OHJAT-projekti 2007.

Bentsodiatsepiinit – Vaikutukset – Vieroitus

[Bentsodiatsepiinit – Vaikutukset – Vieroitus. Tietoa ja ohjeita ongelmakäyttäjille, vieroitusta toivoville ja heitä tukeville](#). Alkuperäinen teos: Ashtonin manuaali (www.benzo.org.uk) Professori C. Heather Ashton, D.M., F.R.C.P. Suomennos tekijän luvalla 2006 Ari Tiensuu Järvenpään sosiaalisairaala. Lääketieteellinen editointi Markus Sundqvist. Tekninen toimitus Järvenpään sosiaalisairaalan tutkimusyksikkö.

KANSAINVÄLISIÄ OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA TUTKIMUKSIA

Time limiting opioid substitution therapy

Advisory Council on the Misuse of Drugs (ACMD). 2014. [Time limiting opioid substitution therapy](#). The question posed to ACMD Recovery Committee on behalf of the interministerial group on drugs. Brittiläisen asiantuntijatyöryhmän (ACMD) vastaus kysymykseen opioidikorvaushoidon keston rajoittamisesta: Raportissa kuvataan 50 224 potilasta koskenutta seurantatutkimusta. Ko. henkilöt olivat aloittaneet hoitonsa 2007/08 aina vuoteen 2012/13. Keskimääräinen keskeytymättömän hoidon kesto oli 297 päivää. Melkein neljä kymmenestä (39%) keskeytti hoitonsa kuuden kuukauden sisällä, hieman yli puolet (55%) vuoden sisällä, 69% kahden vuoden sisällä and 85% lopetti viiden vuoden sisällä. Melkein puolet hoitonsa aloittaneista (45%) oli ollut aiemmin opioidikorvaushoidossa. Vähän yli puolella (53%) oli useita opioidikorvaushoidon jaksoja viiden vuoden seuranta-aikana, mikä kuvaa riippuvuuden relapsiluonnetta. Hieman alle puolella (47%) oli vain yksi keskeytymätön hoitajakso, jonka kesto oli yleensä (mediaani) vähän yli kaksi vuotta (764 päivää). Pieni vähemmistö (15%) potilaista pysyi keskeytymättömässä opioidikorvaushoidossa viiden vuoden yli. Yleispäätelmänä ryhmä esittää, ettei tutkimusnäyttö tue opioidikorvaushoidon keston rajoittamista. Opioidikorvaushoidon keston rajoittamisella voi olla merkittäviä kielteisiä seurauksia huumerikollisuuden kasvuna, heroiniyliannostuksina ja veriteitse leviävien tartuntatautien lisääntymisenä. Asiantuntijatyöryhmä painottaa kuitenkin sitä, että lääkehoidon rinnalla on tärkeä tarjota monipuolista psykososiaalista kuntoutusta päihdeongelmasta toipumisen tukemiseksi.

Läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende

Socialstyrelsen 2015. [Läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende](#). Slutsatser och förslag. Uusi ruotsalainen korvaushoitoraportti. Sisältää analyyseja hoidon saatavuudesta, lääkkeiden päättämisestä katukäyttöön, lääkekäytöstä, kuolleisuudesta sekä pohtii miten hoitoa voidaan monitoroida paremmin. Se ei suoraan ehdottaa sääntöjen liberalisointia, mutta esittää argumentteja liberalisoinnin puolesta.

En oppfølgningsstudie av narkotikabrukere in behandling

Norjalainen huumehoitoa koskenut 10 vuoden seurantatutkimuksen (1998-2009) tutkimusraportti Lauritzen, Ravndal, Larsson: [Gjennom 10 år. En oppfølgningsstudie av narkotikabrukere in behandling](#) keskeisistä tuloksista. Tutkimuksessa seurattiin 481 huumeoidossa ollutta. Seurantatutkimuksen alussa 74 oli opioidikorvaushoidossa, ja heistä 2/3 oli 10 vuoden seurantahaastattelun aikaan korvaushoidossa.

Key components of a service model providing early childhood support for women attending opioid treatment clinics

Harvey SR, Schmied V, Nicholls D & Dahlen H. 2012. [Key components of a service model providing early childhood support for women attending opioid treatment clinics: an Australian state health service review](#). Journal of Clinical Nursing 21, 2528-2537. Opioidikorvaushoidossa olevien naisten ja heidän lapsien tuen antamista koskeva Australialainen laadullinen tutkimus (n=58).

Standards for Opioid Treatment in the Criminal Justice System

Scott R. 2012. [Standards for Opioid Treatment in the Criminal Justice System](#): Implications for Nurses. *Journal of Addictions Nursing* 23, 40-46

KANSAINVÄLISIÄ OPIOIDIKORVAUSHOITOA KOSKEVIA OHJEITA TAI KÄSIKIRJOJA

New Zealand Practice Guidelines for Opioid Substitution Treatment

[New Zealand Practice Guidelines for Opioid Substitution Treatment 2014.](#) Uuden Seelannin opioidikorvaushoidon käsikirja, jossa painotetaan asiakaslähtöistä, toipumisorientoitunutta hoitoa.

Northern Ireland Primary and Secondary Care Opioid Substitute Treatment Guidelines

[Northern Ireland Primary and Secondary Care Opioid Substitute Treatment Guidelines](#) (2013). Pohjois-Irlannissa sovellettava opioidikorvaushoidon ohjeistus. Liitteenä mm. opioidikorvaushoitosisuhteen malli.

Guidance for the use of substitute prescribing in the treatment of opioid dependence in primary care

[Guidance for the use of substitute prescribing in the treatment of opioid dependence in primary care](#) (2012). Isossa-Britanniassa käytössä oleva ohjeistus opioidikorvaushoidon toteutuksesta perusterveydenhuollon tasolla.

Guidelines for the Psychosocially Assisted Pharmacological Treatment of Opioid Dependence

[Guidelines for the Psychosocially Assisted Pharmacological Treatment of Opioid Dependence.](#) WHO:n ohjekirja vuodelta 2009, joka sisältää tieteellisiin tutkimuksiin perustuvat suositukset opioidiriippuvuuden hoidosta.

Opioid Treatment Program: Clinical Guidelines for methadone and buprenorphine treatment

[Opioid Treatment Program: Clinical Guidelines for methadone and buprenorphine treatment.](#) Australialainen ohjeistus vuodelta 2011. Laaja ja yksityiskohtainen ohjekirja Australiassa toteutettavasta opioidihoidon tarpeen arvioinnista ja hoidon toteuttamisen eri muodoista ml. kotiannokset, hoidossa olevista erityiskysymyksistä sekä hoidon päättämisestä.